

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สุตสนนิจย — สัมมสุตตะคือการสดับตรับฟังพระธรรม”

สุตสนนิจย อ่านตามภาษาบาลีว่า สุ - ตะ - สัน - นิ - จะ - ยะ มาจากคำว่า สุต (การสดับตรับฟังพระธรรม) กับคำว่า สนนิจย (สั่งสม, สะสม) รวมกันเป็น **สุตสนนิจย** แปลว่า สัมมสุตตะ คือ การสดับตรับฟังพระธรรม ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมด

ข้อความในมนोरุณิ อรรถกถา อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ทุติยอุรุเวลสูตร แสดงความเป็นจริงของคำว่า สุตสนนิจย ดังนี้

“บทว่า สุตสนนิจโย ได้แก่ผู้สั่งสมสุตตะ. ก็สุตตะ อันภิกษุใดสั่งสมไว้ในตู้คือหทัย ย่อมคงอยู่
ดุจรอยจารึกที่ศิลา และดุจมันเลวราชสีห์ที่เขาใส่ไว้ในหม้อทองคำ ภิกษุนี้อธิว่า สัมมสุตตะ”

คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคำเป็นคำจริง เป็นคำหวังดี เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลให้ผู้ฟังผู้ศึกษา ได้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง กัลยาณมิตรสูงสุด ก็คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคำที่พระองค์ทรงแสดงนั้น ไม่ได้หวังให้ใครเข้าใจผิด แต่พระองค์ทรงแสดงพระธรรมโดยนัยต่างๆ มากมายหลากหลาย โดยประการทั้งปวง ที่จะให้ผู้ฟังผู้ศึกษาได้ค่อยๆ เข้าใจขึ้น พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลสำหรับผู้ที่มีโอกาสได้ฟังได้ศึกษา และสะสมปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับอย่างแท้จริง เตือนให้เป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต

เป็นความจริงที่ว่า ในชีวิตประจำวันของผู้ที่ยังมีกิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตอยู่นั้น มักจะตกไปจากกุศล กล่าวคือ พลาดแก่อกุศลเป็นส่วนใหญ่ มีกุศลจิตเกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้งบางคราวเท่านั้น เทียบส่วนไม่ได้เลยกับอกุศลที่มีเป็นอย่างมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ ชีวิตที่ดำเนินไปในแต่ละวัน จึงเป็นการให้อาหาร (คือ ให้เหตุ) ของอวิชชาหรือความไม่รู้ เพราะเหตุว่าในขณะที่อกุศลจิตเกิดขึ้นนั้น มีอวิชชาคือโมหะเกิดร่วมด้วยทุกครั้ง ทำให้อวิชชาสะสมเพิ่มมากขึ้น จะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม ความจริงเป็นอย่างนี้ แต่สำหรับบุคคลผู้ที่สะสมเหตุที่ดีมา เป็นผู้ที่ได้สะสมบุญมาตั้งแต่ปางก่อน เห็นประโยชน์ของการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญาในชีวิตประจำวัน ย่อมมีศรัทธาเห็นประโยชน์ที่จะเข้าไปคบหาสมาคมกับสัตบุรุษ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีปัญญา เพื่อที่จะได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงจากสัตบุรุษดังกล่าว เป็นผู้สั่งสมสุตตะ เมื่อเป็นอย่างนี้ก็เป็นการให้อาหารของปัญญา เริ่มสะสมเหตุที่จะทำให้เป็นไปเพื่อปัญญาเจริญขึ้น จากที่ไม่เคยรู้มาก่อนก็จะค่อย ๆ รู้ขึ้น เข้าใจขึ้น จนกระทั่งสามารถทำให้พ้นจากความไม่รู้และกิเลสทั้งหลายโดยประการทั้งปวงได้ในที่สุด

ปัญญา ความเข้าใจถูก เห็นถูก ย่อมเจริญขึ้นไปตามลำดับ ปัญญาจะเจริญขึ้นสมบูรณ์เต็มที่ไม่ได้ด้วยการฟังพระธรรมเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งเท่านั้น ต้องอาศัยการฟังบ่อยๆ เนืองๆ และอาศัยกาลเวลาที่

ยาวนาน พิจารณาไตร่ตรองด้วยความละเอียดรอบคอบ มีรากฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การดับกิเลส คือ **ได้สดับตรับฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง** ขณะที่ได้มีความเข้าใจพระธรรมนั้น เป็นช่วงเวลาทีประเสริฐของชีวิต เพราะเหตุว่าในวันหนึ่งๆ ส่วนมากจะเป็นไปด้วยอำนาจของอกุศลซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่นำคุณประโยชน์อะไรมาให้เลย แม้บางครั้งบางเวลาก็มีเหตุปัจจัยทำให้เป็นผู้มีความสนใจจะสละเวลาจากที่เป็นอกุศล มาเพื่อฟังพระธรรม ซึ่งก็หาฟังได้ยากอย่างยิ่ง เพราะบุคคลที่จะแสดงในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงนั้น หายาก ทั้งผู้ฟังก็ต้องได้เป็นผู้สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว เห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริง มีศรัทธาที่จะฟัง จึงจะได้ฟัง และจากการฟังในแต่ละครั้งความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้น จึงเป็นช่วงเวลาทีประเสริฐจริงๆ เพราะจะเป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นไปเพื่อการขัดเกลากิเลสในชีวิตประจำวัน **กิเลสที่มีมากถ้าไม่มีปัญญาแล้ว ย่อมไม่สามารถที่จะขจัดออกไปจากจิตใจได้เลย**

ในขณะที่ซึ่งทุกคนมีโอกาสได้ฟังพระธรรม จะเข้าใจมากน้อยเท่าใด ก็ต้องฟังต่อไปอีกเรื่อยๆ ชาตินี้ได้สะสมเหตุที่ดี เห็นประโยชน์ของพระธรรมแล้ว ก็ย่อมจะมีเหตุให้ได้ฟังได้ศึกษาต่อไปอีก สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น จนกว่าจะประจักษ์แจ้งลักษณะของสภาพธรรมตามความเป็นจริง

ถ้าจะพิจารณาดูแต่ละชีวิตในโลกที่จะได้ขณะที่ประเสริฐ คือ ขณะที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ขณะที่เกิดขึ้นในประเทศที่สมควร คือในประเทศที่มีพระพุทธศาสนา ขณะที่ได้สัมมาทิฐิ คือความเห็นถูก และขณะที่เกิดมามีอวัยวะไม่บกพร่อง จะยากเพียงใด นี่ก็แสดงให้เห็นว่าทุกท่านที่มีโอกาสได้สดับตรับฟังพระธรรม ก็เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยขณะเหล่านี้ ก็ขอให้ขณะเหล่านี้อย่าได้ล่วงเลยท่านทั้งหลายไปเสีย เพราะเหตุว่าขณะนี้ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งได้เกิดในถิ่นที่ยังมีพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงอยู่ และในขณะเดียวกัน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่บกพร่องพร้อมที่จะรองรับพระธรรม สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกได้ ก็ควรที่จะได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญา ค่อยๆ สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อยต่อไป เพราะเหตุว่าเวลาของแต่ละบุคคลเหลือน้อยเต็มทีแล้ว ไม่มีใครทราบได้ว่าจะจากโลกนี้ไปเมื่อใด อาจจะเป็นเย็นนี้หรือพรุ่งนี้ก็ได้ เพราะฉะนั้น **ช่วงเวลาที่เหลืออยู่นี้จึงเป็นโอกาสที่สำคัญ ที่จะได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูก ด้วยการสะสมการสดับฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ไม่ประมาทในแต่ละคำที่พระองค์ทรงแสดงซึ่งละเอียดลึกซึ้งอย่างยิ่ง เป็นคำที่จะเกื้อกูลให้ไม่ตกไปในทางฝ่ายที่ผิดโดยประการทั้งปวง**

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗